STICUSA
KNIPSELKRANT 210

AMIGOE
WOENSDAG 22 JUNI 1988

WILLEMSTAD — Op zaterdag 2 en zondag 3 juli zal in Centro Pro Arte een voorstelling plaats vinden als eerbetoon aan en van de grootste actrices van Curaçao, Rina Penso. De show, die de naam 'Mas bunita ku bunita' draagt, wordt door de Jaycees Antia aan de actrice aangeboden. Rina Penzo heeft in haar carriere op verschillende terreinen haar sporen verdiend. Zij heeft zowel aan radio-, toneel-, televisie- als filmprogramma's haar medewerking verleend. Penzo begon op zeer jonge leeftijd al met de acteerkunst en tot de dag van vandaag (bijna veertig jaar later) is zij nog steeds actief en productief.

De show die de service-club ter ere van haar presenteert bevat veel muziek en dans. Verschillende bekende artiesten zullen tijdens de voorstelling aan Rina Penzo een hulde brengen. De show is voor een ieder toegankelijk en de kaarten zijn à rason van 15 guldenper persoon bij alle boekhandels verkrijgbaar. De stijl en de kleding voor die avond is: Gala.

Op de foto: Rina Penzo in actie op het toneel in een van haar eerste toneel-opvoeringen.

AMIGOE
DINSDAG 21 JUNI 1988

Rutgers over de vijf perioden van de Antilliaanse literatuur

HOEWEL de titel van de voordracht luidde: Openbare vermakelijkheden zijn hier niet, bestond een groot deel van de lezing die Wim Rutgers zondagochtend op de UNA hield, uit een opsomming van allelei vermakelijkheden, waarna hij tenslotte tot de conclusie kwam dat het toch wel erg weinig was. Rutgers hield deze lezing in het kader van de Cola Debrot voordrachten en hij vertelde daarin over zijn onderzoek naar poëzie in de Curaçaosche courant in de eerste helft van de negentiende eeuw: Het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur.

De literatuur van de Nederlandse Antillen is te verdelen in vijf perioden. De eerste fase, die loopt vanaf de zestiende eeuw tot nu toe, bevat de passantenliteratuur, waarin door buitenstaanders over Curacao en andere eilanden wordt geschreven. De tweede fase behelst de periode van de eerste helft van de negentiende eeuw. Er is dan een drukpers op Curacao en er wordt gepubliceerd door de Europese kolonialen en hun Creoolse nakomelingen. Er is nu voor het eerst sprake van literatuur in de Nederlandse Antillen.

Met de emancipatie in 1863 en de opheffing van de censuur in 1865 begint een nieuwe periode waarin meer bladen beginnen te verschijnen en ook het Papiamentu literaire invloed krijgt. Wim Rutgers heeft zich beperkt tot die tweede fase, een nooit genoemde en onbekende periode, en wel specifiek tot wat gepubliceerd werd in de Curaçaose Courant. Hoewel hij op zoek was naar poezie, moest hij bij het doorbladeren van de kranten, denken aan de uitspraak van dominee G. B. Bosch en M. D. Teenstra uit resp. 1829 en 1836, die verklaarden dat hier op Curaçao geen openbare vermakelijkheden waren.

ADVERTENTIES

Een opsomming van wat hij in de advertenties vond aangekondigd brengt toch een verscheidenheid aan activiteiten aan het licht: rondreizende toneelgezelschappen, hotels die kaartavonden organiseerden, marionettenvertoningen, rondreizende musea, fotograven, circussen, duivelskunstenaars zijn maar een greep van wat Rutgers voorlas. Ook de muziek leefde. Er werden danslessen gegeven, piano's te koop aangeboden, evenals muziekstukken en in 1818 werd al een opera opgevoerd. In 1844 kwam na een toernee door Venezuela een Italiaans operagezelschap naar Curaçao dat in korte tijd vier opera's opvoerde, waaronder enkele van Donizetti. Voor die opera's was echter, net als voor toneel, niet al te veel belangstelling.

Vanaf 1821 verschijnen in de krant ook recensies van toneelstukken die werden opgevoerd door lokale groepen. Men speelde meestal Spaanse of Franse blijspelen. Berichten over toneel met hier vervaardigde originele teksten heeft hij helaas niet kunnen vinden. Als je al die activiteiten in korte tijd krijgt voorgeschoteld, lijkt het heel veel, maar als je daarna de ruim vijftig jaar die het bestrijkt erbij betrekt, blijkt het inderdaad toch maar weinig te zijn. Weinig als je het vergelijkt met Europa, maar het sluit wel aan bij de rest van het Caribisch gebied.

POEZIE

Tenslotte kwam Rutgers toe aan het eigenlijke onderwerp: de poëzie. zoals die in de Curaçaosche Courant gepubliceerd werd. Waarschijnlijk werd er wel meer geschreven. Misschien ligt er nog wat in archieven of op donkere zolders. Van de gedichten die Wim Rutgers bestudeerde, valt het grootste gedeelte in de Categorie gelegenheidspoezie. Het waren geen boven de middelmaat uitstekende dichters., vol innerlijke bewogenheid. Men dichtte bijvoorbeeld over het Verenigingsleven. het hijsen van de vlag, de belastingen, of ruzies met winkeliers. In 1834 schreef men wel over 200 jaar Nederlanders op Curaçao, maar in 1863 schreef men niet over de emancipatie.

De poëzie was een product van de blanke protestanten en de welgestelde Joden en die stelden geen van beiden belang in de gekleurde medemens. Bij vlagen waren ook de raadsel gedichten populair, wat aansloot bij de orale literatuur. En ook hier , bij de poëzie moet niet worden vergeleken met Europa, maar met de rest van het Caribisch gebied.

vervolg p. 2

ORANJESTAD — Het Aruba Jazz and Latin Music Festival gaat zijn laatste weekeinde in. Van de acht internationale artiesten die zullen optreden, zijn er drie blind: Diane Schuur, Henry Butler en José Feliciano.

Diana Schuur (33) beschikt over een krachtige en zeer geperfectioneerde stem. Zij werd twee keer uitgenodigd — in 1981 en 1984 — in het Witte Huis te zingen. Op Diane's tweede 'Schuur Thing'- album zingt ze samen met een andere blinde zanger, Jose Feliciano.

Pianist, componist, zanger en arrangeur Henry Butler brengt in zijn muziek de jazz, blues en gospel- tradities samen. Butler's nummer 'Fivin Around' werd nummer één op de lijst van jazzgrammofoonplaten en opende voor hem de weg naar het Jacksonville Jazz festival, New Moscow Arts Theatre en Sweet Basil in New York City.

De muziekgroep Spyro Gira, onder leiding van Jay Beckenstein, brengt niet alleen klassiek jazz en rock, maar ook Latijns/Caribische rhitmes in nummers als 'Cayo Hueso' en 'Nu Sungo'. Deze groep heeft twee keer een nominatie gekregen voor een Grammy Award en werd door het tijdschrift 'Cash Box' in 1985 uitgeroepen tot 'No. 1 Jazzgroup' en in 1986 tot 'Top Electric Jazz Group.

Baile Kòrsou op Bonaire

WILLEMSTAD — Op 24, 25 en 26 juni aanstaande zal Studio di Baile Korsou, onder leiding van Arthur Leuden, een aantal voorstellingen verzorgen op Bonaire.

De optredens zullen plaats vinden in het SGB. te Rincon en in het Bonaire Beach Hotel. De groep zal folkloristische dansen uit onaer meer Venezuela, St Domingo en Paraguay brengen. Verder is er een interpretatie van het modern jazzballet stuk The Cripple.

Toegagns kaarten voor de voorstellingen van Studio di Baile Korsou zijn verkrijgbaar op de bekende verkoop adressen op Bonaire.

Vervolg Rutgers....

Al waren het geen grote dichters, verklaarde Rutgers, de poëzie speelde in die tijd een grotere rol dan tegenwoordig. In artikelen over Prozaische onderwerpen als bijvoorbeeld een zonsverduistering, wordt zo'n verslag af en toe door poëzie onderbroken. Een dezer dagen komt het boek van Rutgers over het nulde Hoofdstuk van de Nederlandse literatuur uit, maar, benadrukte Rutgers, het nulde hoofdstuk vraagt nog veel meer bestudering, het is nog lang niet voltooid. Aan het slot van de voordracht bood de tegenwoordige hoofdredacteur van de Curaçaose Courant, Harry Walters, hem de twee jubileumnummers van die krant, uit december 1987 aan.

Jeugd-musical in CPA

WILLEMSTAD — Op 24, 25 en 26 juni brengt de Arubaanse toneel- groep Kibrahacha een drietal voorstellingen van de musical- comedie: 'De Beloning'. Dit zal gebeuren in Centro Pro Arte.

Op vrijdag 24 juni begint de voorstelling om acht uur 's avonds. Op zaterdag en zondag is de aanvangstijd vastgesteld op vier uur 's middags. De toegangskaarten kosten zes gulden per persoon en zijn verkrijgbaar bij alle boekhandels, Mi Toko op Brievengat en bij CPA.

Het toneelstuk is bedoeld voor de jeugd. De acteurs zijn zelf ook kinderen tussen de 7 en 15 jaar. Het stuk heeft tijdens de voorstellingen op Aruba veel succes geoogst en dat is de reden geweest dat de stichting Arteproba het Curaçaose publiek ook wil laten genieten van de musical.

AMIGOE DONDERDAG 23 JUNI 1988

Leerlingen-uitvoering

WILLEMSTAD — Vorige week zaterdag 18 juni vond in Centro Pro Arte de einduitvoering plaats van de leerlingen van de Muziekschool. In de voorafgaande weken hadden de verschillende leerlingen reeds voorstellingen verzorgd in het CCC.

De jaarlijkse uitvoering in het CPA heeft toch altijd iets speciaals, zowel voor de leerlingen als het publiek. Ook de presentatie van vorige week was 'schitterend'. Op de foto twee van de nieuwbakken musici in actie.

AMIGOE DONDERDAG 23 JUNI 1988

The Meeting

WILLEMSTAD — Gisteren werd in het Cultureel Centrum Curaçao "The Meeting" van Jeff Stetson opgevoerd. Het nadeel van het Cultureel Centrum is dat toeschouwers vanaf de vijfde rij vrijwel niet meer kunnen zien, wat zich op het toneel afspeelt. Daardoor werd dit stuk min of meer tot een hoorspel gereduceerd. Desondanks bleek The Meeting de moeite waard te zijn.

Het verhaal speelt zich af in een sobere hotelkamer in Harlem, New York, waar een ontmoeting tussen Malcolm X en dr. Martin Luther King plaatsvindt. In een scherpe dialoog worden visies over poliktiek en strategieën uitgewisseld, waarbij beide mannen lijnrecht tegenover elkaar staan. Frank Sheppard geeft een goede vertolking van de militante leider, die gelooft dat de enige manier voor de zwarte bevolking om vrijheid te krijgen is door het gebruik van geweld. Hij is ervan overtuigd dat alleen macht en geweld de zwarte bevolking een gelijke plaats naast de blanken zal geven.

Felix Burleson als een aannemelijke dr King probeert Malcolm X ervan te overtuigen dat de enige weg naar vrijheid via geweldloosheid gaat. "Je moet eerst het recht krijgen om in een bus te rijden, voordat je deze kunt besturen", zegt King, "het is niet nodig de bus ook nog te bezitten".

De mannen blijven ieder op hun eigen standpunt staan, maar waarderen elkaar tenslotte als mens. Ze scheiden als vrienden.

AMIGOE VRIJDAG 24 JUNI 1988

Voor Blindeninstituut

Openbare verkoop Olieverfschilderij

WILLEMSTAD — Onlangs vond op het dakterras van de Waterfortbogen de openbare verkoop plaats van het olieverf- schilderij 'Creature World', dat onder leiding van de schilder Luigi Pinedo vervaardigd is door ongeveer honderd Curaçaose jongens en meisjes. De opbrengst van de verkoop is bestemd voor de aanschaf van een Delta-leesapparaat ten behoeve van het Blinden- instituut op Curaçao.

Gebleken is dat Korpodeko het hoogste bod, 750 gulden, heeft gedaan. Notaris Mike Alexander, die de verkoop leidde, overhandigde na afloop bovengenoemd schilderstuk aan de directeur van Korpodeko, Clarck Gomes Casseres. De directeur heeft te kennen gegeven het schilderstuk eventueel ter beschikking te stellen van een instituut voor kinderen ter inspiratie van andere kinderen. Sociedad Nacional di Ciegunan alsmede Comoser hebben het voornemen geuit om meer activiteiten te organiseren om aan de nodige fondsen te komen voor de aanschaf van het Delta- leesapparaat.

Grupo Zjozjoli zorgde met een 'live-show' voor een zeer geanimeerde stemming. De tienerband Future bracht pittige dansmuziek ten gehore.

AMIGOE VRIJDAG 24 JUNI 1988

..de auteur Wim Rutgers overhandigt het boek aan minister mr Mito Croes....

Win Rutgers presenteert Bon Dia

Minister Croes: geeft erkenning eigen auteurs

ORANJESTAD — Auteur en docent aan het Colegio Arubano, Wim Rutgers, overhandigde donderdag aan minister van Culturele Zaken, mr Mito Croes, het eerste exemplaar van 'Bon Dia'.

Dit is een nieuwe editie van Uitgeverij Charuba. In 'Bon Dia' schrijft Wim Rutgers over de jeugdliteratuur van Aruba, de Nederlandse Antillen, het Caribisch gebied, de auteurs Desirée Correa, Josette Daal, Sonia Garmers, Siny van Iterson, Frances Kelly, Diana Lebacs en Richard Pieternella in het bijzonder. Het aspect, dat in 'Bon dia' opvalt, is het probleem waarop de auteurs telkens weer terugvallen: drie talen voor de expressie en communicatie. De omslag van deze Charuba- uitgave werd verzorgd door Ciro Abath.

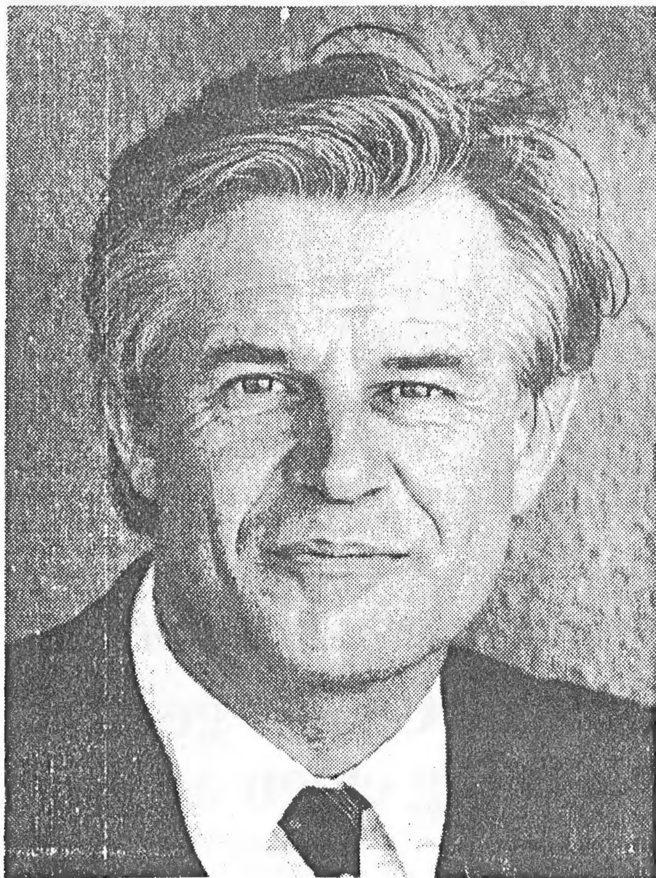
Bij de uitreiking feliciteerde minister Croes, Rutgers met de uitgave van 'Bon Dia' en was van mening, dat de analysen door Rutgers, de gemeenschap een betere opvatting geven over het werk van de lokale auteurs en bovendien een erkenning en stimilans zijn voor hun werk.

ÑAPA ALGEMEEN ZATERDAG 25 JUNI 1988

Pleitbezorger van Antilliaanse literatuur

Wim Rutgers gaat weg -niet terug- want hij komt zeker weer naar Aruba

DE NAAM Wim Rutgers klinkt bekend en vertrouwd voor alle trouwe ÑAPA-lezers. Al vanaf de start van de ÑAPA is Wim Rutgers medewerker op het gebied van de literatuur, en een zeer gewaardeerde medewerker. Zijn artikelen die niet alleen in de ÑAPA verschenen maar ook in diverse literaire tijdschriften, in Nederland, België en op de Antillen. Zij geven een duidelijk beeld van een eigen visie op de Antilliaanse en de Surinaamse literatuur, het gebied waarop Wim Rutgers zich, vooral door werk en leefomstandigheden, gespecialiseerd heeft. Wim Rutgers zal deze zomer na een periode van dertien jaar Aruba verlaten in verband met gezins- omstandigheden.

WIM RUTGERS

Niet voorgoed zoals hij zelf aangeeft; hij hoopt na een aantal jaren weer terug te komen. Hij zegt dan ook niet: "Ik ga terug", maar "Ik ga weg". Aruba is thuis. Nu Wim Rutgers voorlopig vertrekt van Aruba, had Nel Casimiri een gesprek met hem waarin Wim wat terugblikt op zijn Arubaanse jaren.

SURINAME

Wim Rutgers kwam naar Aruba vanuit Suriname. Toen hij bijna klaar was met zijn studie stond er een noodkreet in de krant om leraren voor Suriname. Zijn vrouw en hij liepen al rond met het idee verder te willen kijken dan de grenzen van Nederland als ze daartoe de kans zouden krijgen, dus togen ze naar de voorlichtings- bijeenkomst in april 1971. Veertien dagen later had hij zijn benoeming en eind 1971, toen hij zijn studie voltooid had, vertrokken ze met een vierjarig contract naar Suriname.

Dat beviel prima: "Een geweldige tijd in een geweldig land", maar het bleek wel dat Wim Rutgers gelijk opnieuw moest beginnen met studeren. Hij kwam namelijk terecht op het Algemeen Pedagogisch Instituut, de onderwijzers- opleiding in Suriname, en het programma daar was sterk gericht op Suriname en het Caribisch gebied. Nu had hij tijdens zijn Nederlandse opleiding wel eens gehoord van Helman en van Debrot, maar daar hield zijn kennis over de Caribische literatuur wel mee op. Hij moest beginnen met lezen, boeken van Surinaamse en Antilliaanse schrijvers, maar ook vertalingen uit het Engelstalig Caribisch gebied en uit Zuidamerika. Dat inlezen was de aanleiding voor zijn eerste boekje, bestemd voor de leerlingen van school: Gedachten over gedichten. Hierin speelden de vormkenmerken in de poëzie, de poëtica een grote rol; de [illegible] haalde hij uit de Caribische literatuur.

Tijdens zijn jaren in Suriname bracht Rutgers vakanties door op Curaçao en op Aruba en toen hij na Suriname kon kiezen tussen Aruba en Curaçao viel de keuze, welbewust, op Aruba. Daar lag het accent anders, nu op de Antilliaanse literatuur, maar het lag toch in het verlengde, namelijk op Caribische literatuur. Opvallend daarbij was dat waar men in Suriname relatief onbekend was met de Antilliaanse literatuur, men hier ook niet veel wist van de Surinaamse literatuur; er was gewoon niet veel belangstelling.

ARUBA

In 1975 kwamen in de sektie Nederlands van het Colegio Arubano veel nieuwe leraren, w.o. bijvoorbeeld naast Wim Rutgers ook Frank Booi en zij besloten het lesprogramma aan het Colegio aan te passen: de historische letterkunde werd geschrapt en veel Antilliaanse letterkunde werd ingevoerd. Daarnaast vroeg men aandacht voor de jeugd- literatuur. Het accent werd verschoven van de historische naar de literair- analytische kant en daar past het Antilliaanse tussen.

Naast het lesgeven bleef Wim Rutgers ook schrijven. De laatste tijd in Suriname en de eerste tijd op Aruba werkte hij aan een boek over SHRINIVASI, onder de titel: De Dichter en het Woord. Dat boek is blijven liggen en het ligt er nog. Maar het lesgeven vraagt voorbereiding en hij begon ook hier te schrijven voor zijn studenten.

In die tijd verzorgde Jos de Roo de boekenpagina van de Amigoe en Jos de Roo was een oude bekende uit Suriname waar hij les gaf aan de Christelijke onderwijzers- opleiding. Op zijn verzoek begon Rutgers met zijn recensies voor de Amigoe. De eerste verscheen begin 1977 over Astrid Roemer's: "Waarom zou je huilen mijn lieve, lieve...". Het boek is pas herdrukt in Nederland.

JOURNALISTIEK

Van het een kwam het ander, vertelde Rutgers: "Het journalistieke werk, het korte baanwerk, kost mij moeite. Ik heb ruimte nodig, vrij veel woorden nodig. Daarom schrijf ik liever voor tijdschriften. Ik heb in het Vlaamse tijdschrift "Ons Erfdeel" een hele serie artikelen, een kroniek, verzorgd over wat er verscheen in Suriname en op de Antillen. Voor zo'n tijdschrift werk je bijna een jaar vooruit, het is lange termijn werk".

Rutgers publiceerde ook ar-

vervolg p. 5

tikelen in o.a. Kristof en Antillean Review en natuurlijk in de ÑAPA.

MIEP DIEKMAN

Zijn belangstelling voor jeugdliteratuur bracht Rutgers al snel in contact met het werk van Miep Diekman. Zij kwam naar Aruba om met Alice van Romondt te praten en te kijken of er op Aruba geen schrijvers waren. Uit die samenwerking is uiteindelijk Charuba geboren, de Arubaanse uitgeverij die samen met Leopold in Nederland jeugdboeken uitgeeft en het schrijven stimuleert. Miep Diekman hield lezingen op de scholen, w.o. het Colegio Arubano en dat werd een hele happening. Daar heeft Rutgers haar toen ontmoet. Hij maakte een interview met haar voor de Amigoe en las al haar boeken. Dat lezen verwerkte hij tot een leesverslag: "De Caribische boeken van Miep Diekman", dat bij Charuba/Leopold werd uitgegeven. Hierin bespreekt hij al haar Caribische jeugdboeken.

JEUGDLITERATUUR

Dit jaar verschijnt ook een nieuw boek van Wim Rutgers over Caribische jeugdliteratuur: "BON DIA, met wie schrijf ik?" Het boek is ten tijde van het gesprek pas twee dagen oud en hij heeft het meegebracht om te laten zien.

Wim Rutgers pleit ervoor dat de jeugdliteratuur meer serieus moet worden genomen. "De eisen die men stelt aan volwassen romans, gelden net zo goed voor jeugdromans".

Het boek BON DIA beoogt drie dingen. In de eerste afdeling laat Rutgers zien wat er gebeurt als op de Antillen of op Aruba een boek op de markt wordt gebracht. Hij geeft daarin een beschrijving van manuscript tot boek. De startproblemen: Voor wie schrijf ik, voor volwassenen of voor kinderen? In welke taal schrijf ik? Waar vind ik een uitgever? En als het boek geschreven is: Wie maakt de illustraties? Hoe verloopt de distributie en de promotie?

Een literaire infrastructuur ontbreekt hier, al is het op Curaçao wat beter dan op Aruba. Op Curaçao besteedt men bijvoorbeeld op de radio aandacht aan nieuwe uitgaven. Ook de boekwinkels zijn op Curaçao beter ontwikkeld dan op Aruba. Wel is de bibliotheek daar zeer actief als promotiecentrum.

De tweede afdeling van het boek geeft een overzicht van de belangrijkste jeugdboekenschrijvers van de Antillen en Aruba. Daarbij geeft hij biografieën en bibliografieën, besprekingen en analyses van de werken e.d.

De derde afdeling tenslotte is een soort excursie waarbij Rutgers de Curaçaose en Arubaanse boeken probeert te plaatsen in een Caribisch verband. Daarin trekt hij lijnen naar de jeugdliteratuur van Suriname en naar bijvoorbeeld Engelstalige Caribische jeugdboeken.

CHARUBA

De samenwerking van Charuba, de Arubaanse uitgeverij, met de Nederlandse uitgever Leopold komt ook ter sprake. Leopold heeft zich vorig jaar teruggetrokken uit die samenwerking. "Uitgevers moeten economisch denken. De verkoop van de Papiamentse boeken is erg tegengevallen. De directie van Leopold had er geen oog op dat deze markt zo klein was. Daarbij kwam nog de extra moeilijkheid dat de spelling van het Papiamentu op Aruba anders is dan op Curaçao, zodat de boeken in de Arubaanse spelling niet in het Curaçaose onderwijs gebruikt konden worden.

Charuba gaat nu alleen door. Er liggen nog vier of vijf boeken op stapel, poëzie en toneel in het Papiamentu en Engels. De Charuba- schrijvers die in het Nederlands schrijven zijn naar Leopold gegaan. UNOCA heeft de uitgeverij een aanvangssubsidie gegeven, die ze kunnen terugstorten als de verkoop loopt."

Wat de vorm betreft heeft men wel een stap terug moeten doen door de kleine oplage. Zo is het boek BON DIA op A4 getypt afgedrukt. De poëzie echter, waarbij het veel meer op de vorm aankomt, wordt wel in drukkers- kwaliteit uitgevoerd.

UNA-LEZING

Het andere boek dat een dezer dagen uitkomt was nog net niet klaar: "Het nulde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur". Daar is hij heel lang mee bezig geweest, al vanaf 1980. Uit de inhoud zijn al een paar artikelen in de Amigoe verschenen. Het gaat over de Antilliaanse literatuur in de eerste helft van de negentiende eeuw, een onbekend en nooit genoemd hoofdstuk, dat voornamelijk bestaat uit gelegenheids- poëzie. Rutgers onderzocht daartoe alle nummers van de Curaçaosche Courant tussen 1812 en 1865, het enige orgaan waar men in die tijd in kon publiceren. Op Aruba beschikt men over de nummers vanaf 1847, dus hij heeft veel onderzoek moeten doen in het archief op Curaçao. Omdat hij alleen maar in de vakanties en in sommige weekenden hieraan kon werken, hebben de medewerkers van het archief en Carel de Haseth hem daarbij geholpen. Zij vonden een hele serie gedichten en daar wilde Rutgers "WAT" mee doen. Zij werden de basis van "Het nulde hoofdstuk". In de lezing die Wim Rutgers afgelopen zondag op de UNA hield in het kader van de Cola Debrot- voordrachten vertelde hij over wat zijn onderzoek in de Curaçaosche Courant zoal had opgeleverd, niet alleen aan gedichten, maar ook aan advertenties en recensies over gebeurtenissen in het culturele leven uit die jaren.

ARUBAANSE LITERATUUR

Samen met Frank Booi, Joyce Pereira en Glenda Nava gaf Rutgers ook een bloemlezing uit van Arubaanse poëzie: "Cosecha Arubiano"; een soort Arubaanse tegenhanger van Pierre Lauffer's "Di Nos".

De Arubaanse literatuur krijgt op Curaçao veel te wei-

Vervolg p. 6

ANDANTE MUSIC SCHOOL

concert St. Maarten

DE LEERLINGEN van de Andante Music School op St. Maarten, hebben in het Cultureel Centrum aan de Backstreet een concert gepresenteerd, waar menigeen zijn verbazing en bewondering over uitsprak. De muzieklerares, Bernadine van Veen mocht na afloop dan ook niet alleen bloemen, maar ook veel complimenten in ontvangst nemen.

De avond werd geopend met het spelen van het St. Maartense en het Antilliaanse volkslied, beide door de nog geen 10-jarige Tyrone Phelipa, die deze twee soms muzikaal moeilijke stukken voor een blokfluit- speler geheel door zelfstudie onder de knie had gekregen. Hij oogstte dan ook met zijn feilloze interpretatie een daverend applaus.

De leerlingen van de eerste groep, bestaande uit Lililita en Ilinita Johnson, Lisa Dinzey en Cheryl Williams die niet meer dan 3 of 4 maanden blokfluitles kregen, brachten eerst ieder afzonderlijk, en daarna gezamenlijk enkele werkjes van H. Bodenmann, gevolgd door een tweede, maar gevorderde groep, bestaande uit Alexandra Peterson, Ludwin Daal en Temara Kraai, die composities van Henry Purcell, James Arden en Franz Lehar ten gehore brachten. Vermeld dient te worden, dat Temara Kraai behalve de sopraan blokfluit ook de alt blokfluit bespeelt, evenals Josette Peterson die na de pauze aan bod kwam.

Onmiddelijk vóór en na de pauze werd het publiek getracteerd op het gastoptreden van het katholieke jeugdkoor, eveneens onder leiding van Bernadine van Veen. Er werd gezongen "Blowing in the wind", "And the Lord said" en tenslotte "Guantanamera". Het jeugdkoor werd begeleid door A. Scot op de piano en W. Roumou met gitaar. Als solisten traden op Sandra Hazel en Eric Webster.

Tijdens de pauze was er gelegenheid een tentoonstelling te bekijken van verschillende soorten fluiten. Deze prive- collectie van Van Veen bevat fluiten van uiteenlopende herkomst: de Balkan, Mexico, Indonesia, Suriname, België, India, Panama, Equador, de Andes en Jamaica, terwijl een kostbare keramieke fluit in Nederland vervaardigd is. Ook werd uitleg gegeven van de verschillen tussen de sopraan-, alt-, tenor- en bas-fluit.

Na het intermezzo van expositie en zang kwam de derde groep fluitisten aan de beurt. Sue-Ann en Shanna Williams, Elmer Robles de Medina, Babette de Haan en Yuri Daal gaven ieder een nummertje ten beste, waarna zij gezamenlijk het thema van de 9e Symphony van Beethoven speelden.

De vierde groep bestond uit de nog meer gevorderde studenten Regine Martina, Tyrone Phelipa, Erica Cannegieter en Josette Peterson, die met trots toonden hoe ver zij na 2 ½ jaar muziekstudie waren gevorderd. Werken van Pierre van Hauwe, James Arden en Johann Sebastian Bach werden door hen gracieus vertolkt.

De muzikale avond werd besloten met het gezamenlijk spelen van "America, the Beautiful". Mevrouw Mavis Brooks van de St. Maarten Council on the Arts bedankte onder een hartelijk applaus van het publiek mevrouw Van Veen voor haar inzet voor de jeugd en prees haar om wat zij met de Andante Music School had bereikt.

Vervolg Rutgers

nig publiciteit, vindt Rutgers: "Nu zijn het zelfs twee landen op zes eilanden. Je weet veel te weinig van wat er op de andere eilanden gebeurt. Dat bleek heel sterk op het FESTANTIL in 1980 waar schrijvers van alle Antilliaanse eilanden aanwezig waren. In begin juli, als ik in Nederland ben, is er in Amsterdam een Amerikanisten- congres met een grote afdeling literatuur. Van die grote afdeling is een klein onderdeel de literatuur van Suriname, de Ned. Antillen en Aruba. Ik zal daar een inleiding houden over de Arubaanse literatuur.

De ontwikkeling van de Arubaanse literatuur is heel anders dan die van Curaçao. Op Curaçao ligt de bloeitijd van de niet op hetzelfde moment: dezelfde thema's en dezelfde vormen komen terug".

TONEEL EN POEZIE

Zo pratend met Wim Rutgers word ik steeds nieuwsgieriger naar de literatuur van Aruba, want daarover is mij inderdaad niet veel bekend.

Rutgers erkent dat er niet veel proza wordt geschreven, wel poëzie en wat toneel. In zijn boek "Dubbeltje lezen, stuivertje schrijven", heeft hij een hoofdstuk gewijd aan Ernesto Rosenstand en het Arubaanse toneel. Rosenstand schrijft ook poëzie (Un angelo sin fin) met als bijvoorbeeld Filomena Wong (Mi ta biba den mi pensamentu) en die poëzie- bundels worden goed verkocht. Er is be-

Zorgelijk zegt Rutgers: "Ze hebben op het ogenblik de wind niet mee. De belangstelling voor de Derde Wereld in jeugdboeken is aan het wegebben. Ze zoeken het nu meer in de fantasiewereld. Voor onze auteurs is het een moeilijke start".

Ook de Curaçaose jeugdboeken baren hem zorgen: "Nu schrijven Sonia Garmers en Diana Lebacs, maar wie volgt daarna?" en

"Zolang het Nederlands voertaal is op de middelbare scholen, wil je de kinderen in de gelegenheid stellen in die taal wat te lezen over zichzelf en over hun eigen mensen. Maar waar blijft de jongere generatie", zucht hij opnieuw.

'Het korte baan werk ligt mij moeilijk, ik heb veel woorden nodig'

Spaanse periode aan het eind van de negentiende eeuw, op de Bovenwinden ligt die periode bij de Engelstalige literatuur gelijk, maar Aruba had niets in die tijd. Althans er werd niets gepubliceerd. Als er geen tijdschriften zijn, geen publicatiemogelijkheden, komt er niets in de openbaarheid. Pas als ergens een drukpers is, begint de literatuur.

Op Aruba komt de eerste drukpers pas op het eind van de negentiende eeuw. De literatuur van Aruba begint pas in de dertiger jaren na de komst van de Lago.

In 1932 schrijft Henry Lampe in het Nederlands: "Aruba voorheen en thans". Dat boekje is helemaal onbekend en nooit herdrukt. Het werd geschreven in dezelfde tijd als John de Pool's: "Del Curaçao que se va". Als Curaçao verandert, verandert Aruba ook, maar waar John de Pool vol nostalgie praat over vroeger, is Lampe juist heel positief over de moderne tijd. Hij vindt het nu veel beter dan toen.

De eilanden weten weinig van elkaar. Ieder maakt zijn eigen ontwikkeling door in zijn eigen tijd. De grote lijnen zijn echter weer gelijk. Je kunt dat vergelijken met het Engels Caribisch gebied en met Suriname: ook daar lopen dezelfde lijnen. Ze komen terug, als is het

langstelling voor.

Op Aruba hebben echter vooral de jeugdschrijvers zich de laatste tijd geprofileerd. Dat begon in 1985 met Desiree Correa (Mosea's eiland) daarna volgden Frances Kelly en anderen.

Het nieuwste boek dat nu bij de drukker ligt, is van Richard Pieternella en heet: "Niet huilen bij de zee". Het gaat over een Curaçaos meisje van vijftien jaar dat zwanger wordt.

"Deze boeken gaan over hun eigen leefwereld en wat nog belangrijker is, hun eigen belevingswereld. Doordat er een taal- overeenkomst is, denkt men in Nederland dat er ook een overeenkomst is in problemen. Maar er is een enorm cultuur- verschil en daar worstelen onze schrijvers mee. Als je er voor kiest in het Nederlands te schrijven, ben je nog geen Nederlands auteur. De voertaal is Nederlands, maar de wereld is Caribisch".

VERSCHILLEN

In Nederland vraagt men een schrijver: "Waarom schrijft u?" De eerste vraag hier is: "Waarom schrijft u in het Nederlands?"

En de Nederlandse critici vragen aan Antilliaanse en Arubaanse schrijvers: Waarom schrijft u zulk ander Nederlands?"

"Er worden ook geen jeugdboeken geschreven in het Papiamentu, terwijl er geen kinderboeken meer geschreven worden in het Nederlands. Daar heeft het Papiamentu het helemaal overgenomen".

TOEKOMSTPLANNEN

Aan het slot van het gesprek onderstreept Rutgers nogmaals dat hij hoopt dat zijn verblijf in Nederland tijdelijk zal zijn. Hij kan nog niet duidelijk zijn over wat hij precies in Nederland gaat doen, al heeft hij wel plannen. Hij wil namelijk in de komende jaren een institutionele geschiedenis van de literatuur van de Nederlandse Antillen en Aruba schrijven. Daarbij hebben professor J.J. Oversteegen en Carel de Haseth hem al hun steun toegezegd. Het is alleen nog niet zeker of het financieel haalbaar is.

Hij zal echter zeker blijven studeren en schrijven.

NEL CASIMIRI

AMIGOE
VRIJDAG 24 JUNI 1988

Aquarellen-expo

ORANJESTAD — In het ABN-gebouw aan de Nassaustraat wordt ingaande vandaag een tentoonstelling gehouden van aquarellen van Irmgard Lampe. De werken zijn aan de wand van het bankgebouw gehangen zodat wachtenden ook rustig een en ander kunnen bekijken. De tentoonstelling is tot 8 juli in het ABN-gebouw en wel tijdens kantooruren.

AMIGOE
ZATERDAG 25 JUNI 1988

Asina organiseert Prayer Breakfast

...Jaime H. de Sola...

WILLEMSTAD — Op zondag 3 juli organiseert Asina (Asosiashon di Industrialistanan Antiyano) in het Princess Beach Hotal & Casino van 9.30 tot 11.30 uur haar tweede 'Prayer Breakfast'. Gastspreker is Jaime H. de Sola, Msc., die een rede[...]ring zal houden getite[...] 'A proper mind-set for progress'.

Het doel van het 'Prayer Breakfast' programma is een positieve verandering van de beperkingen van onze samenleving te bewerkstelligen en een nieuwe mentaliteit die verhoging van normen voorstaat, te creëren. Daarom is Jaime de Sola uitgenodigd om te spreken over bovengenoemd onderwerp. De Sola is Curaçaoenaar van geboorte en heeft een M.I.T.- opleiding als chemisch ingenieur. Momenteel is hij als Corporate Vice President werkzaam bij Amerada Hess Corporation in New York, nadat hij vele jaren bij de multinational Shell werkzaam is geweest.